

פְּרִשֶׁת רֵאָה

עולם על גלגלים

גלגל הוא...

"נְתוּן תַּתָּן לוֹ וְלֹא יָרַע לְבָבָהּ בְּתַתָּךְ לוֹ כִּי בְּגִלְל הַדְּבָר הִזָּה יִבְרָכָה ה' אֱלֹהֵיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יָדְךָ" (דברים טו, י)

"לעולם יבקש אדם רחמים על מידה זו שאם הוא לא בא, בא בנו, ואם בנו לא בא, בן בנו בא שנאמר 'כי בגלל הדבר הזה'.

תנא דבי ר' ישמעאל: **גלגל הוא שחוזר בעולם.**

ובהמשך הגמ' מספרת עובדא מרבי חייא שאמר לרעיתו: כשיבוא עני לפתחנו, הקדימי לתת לו לחם כדי שבעתיד יקדימו לתת לחם לבניך, כשהם יבואו לקבץ מזון לאכול.

שאלה האשה: וכי אתה מקלל אותם שיבואו לידי עניות? אמר לה רבי חייא: אין זו קללה, אלא שהפסוק אומר 'כי בגלל הדבר הזה', ותנא דבי רבי ישמעאל 'גלגל הוא שחוזר בעולם' כי במוקדם או במאוחר היא פוגעת בכולם לכן יתכן שבנינו יבואו לידי עניות.

תניא בבבוייתא רבי גמליאל ברבי אומר: כתוב בתורה (דברים יג, יח) **"...וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֶיךָ וְהִרְבָּה לָךְ..."** כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים..."

(שבת קנא:)

וכן הוא בשולחן ערוך, הלכות צדקה (נורה דעה סי' רמ"ז סעיף א):

כל המרחם על העניים, הקב"ה מרחם עליו.

מוסיף עליו הרמ"א בהגהותיו:

"ויתן האדם על לבו שהוא מבקש כל שעה פרנסתו מהקב"ה, וְכִמּוֹ שֶׁהוּא מִבְּקֵשׁ שֶׁהַקֶּב"ה יִשְׁמַע שׁוֹעֲתוֹ כִּךְ הוּא יִשְׁמַע שׁוֹעֵת עֲנִיִּים. גַּם יֵתֵן אֶל לְבוֹ, כִּי הוּא גִלְגַל הַחֲזוּר בְּעוֹלָם, וְסוֹף הָאָדָם שִׁיבּוֹא הוּא אִם בֵּנוּ אוֹ בֵּן בֵּנוּ לִידי מִדָּה זֹ, וְכָל הַמֵּרְחָם עַל אַחֲרִים מֵרַחֲמֵינָם עֲלֵיהֶם."

ולחבין ביתר עומק, נעין בדברי היכלי יקרי' - נציגם כאן בקצרה:

'כי בגלל הדבר הזה יברכה ה' את כל מעשיו... וממילא שמעין שהדבר מתגלגל בעולם כגלגל, שכל נותן - סופו להיות מקבל, כי כך המדה בכל הנמצאים... שכל נותן ישוב להיות מקבל... שבכל הנמצאים הולך הדבר בסיבות כגלגל, שכל אחד מהם נותן ומקבל, בלתי ה' לבדו הוא הנותן ובלתי מקבל.

מסופר בהלצה שיש בה יותר מקורטוב של אמת - על אותו יהודי ששמעוהו עומד ושופך תחינתו בפני אביו שבשמיים, וכך מבקש: **אנא רבונו של עולם, תן לי פנצ'ר...** וכך שוב ושוב... כששאלוהו "למה כוונתך? האם ברצונך חלילה לחוות כשלונות המכונים בפי הבריות פנצ'ר בגלגל...". גיחך הלה והסביר, ב"ה לאחרונה אני נוהל הצלחות גדולות לרוב, מאחר

וידוע לי כי העולם הוא כגלגל... חוששני עד למאוד שעלולים לבוא עלי זמנים ומועדים אחרים ולא דווקא לששון ולשמחה, על כן אני מפיל תחינה שהשי"ת יעשה לי נקר באותו הגלגל, באופן שלא יסתובב לו הגלגל, ויישאר המצב של ההצלחה על כנו.

*

והנה יעצור כל אחד לרגע ויתבונן על תופעת פלא הנפוצה (עם שינויים מסויימים) בכל אתר ואתר, ונפוצה בכל עם, תרבות, עדה וקהילה, ובכל תקופה, וביותר בימינו:

על-מנת לקרב את הדברים למחשבה, נציין אותם באמצעות תיאור משעשע למדי -

באחד מימי החול, נוחתים כאן בעולמנו יצורים שלא מעלמא הדין, עיניהם המוזרות של אותם הנפילים אשר היו בארץ, מתעגלות בפליאה, והם החלו להביע תמיהה רבתי האחד באוזני רעהו, "משוהו מוזר כאן צד את מבטינו", הם לוחשים, "אף פעם לא העלינו על דעתנו שהעולם שלהם כולו על גלגלים... ולא, איננו מתכוונים רק לצורתה העגלגלה של הפלנטה הזאת - - -"

גלגלי החיים

ולהמחשה ביתר פירוט:

מזל טוב. תינוק חדש מגיח לאויר העולם, וכבר משכיבים אותו בתוך כו עריסה מתגלגלת, מהר מאוד רוכשים עבורו הוריו המרוגשים, עגלת תינוק הדורה בעלת תכונות מרשימות, וכך מתגלגלים עמו עד שהוא מתגלגל לו בין קירות הבית במיומנות של זקן ורגיל רכוב על מכונית היבימבה' הססגונית, וזאת תוך השמעת המהומי מנוע חמודים. בעוד זמן מה יתחלפו להם הגלגלים, והנה הינוקא כבר דוהר לו על אופניו המתגלגלים להם בינות לרגלי העוברים והשבים, כשעל פניו חיוך אמיץ של מי שחש 'על הסוס'.

לא נלאה את הקורא בפירוט רשימת מיני הגלגלים והאופניים היקרים והיקרים יותר, עליהם ירכבו צעירינו ויחלפו לידינו (בתקוה) - ביעף, וימשיכו להתגלגל להם - - -

לאחר שמתגלגלות להן השנים ופרחי הרוכבים הולכים ב"ה ומתבגרים, או אז הם דורשים 'ומבקשים רשיון' (לשון מושאלת מן הקודש - סדר סליחות), רוכשים כלי בעל גלגלים, ובכל מקום שהולך ומתגלגל לשם - ביתו עמו. כרכרות

ממונעות גם האוטונומיות וגם הנהוגות

בידי אדם, עגלות משא ושאר מיני מפלצות מתגלגלות, בעלות חיי גלגלים וכיו"ב, ועוד כלי תחבורה השונים מאוד זה מזה לרבבותיהם מתגלגלים להם על אם הדרך. רבים מתעטרים בתואר 'מלך הכביש', לא פחות.

רק לכיוון העתיד, לשם יהיו ההורים מְכוּנִים! ובעזרת ה' בסבלנות ובעקביות רבה – יזכו שיתקיים בהם הנאמר (בפיוט לקדושת 'כתרי' של הימים הנוראים, רבי אליעזר הקליר) 'וְאִזּוּ יִתְרַעַם הַגִּלְגֹּל וְיִתְרַעַשׂ... ויתהפך הכל לטובה, אור חדש יפציע קמעא קמעא ויאיר את שמי המשפחה.

וברוח שבת קודש זו - בו אנו מברכין חודש אלול, נסיים את המאמר מקטע של תפילה הלכות מתוך הסליחה המעוררת את מידת הרחמים של הקב"ה לשאול ולבקש בעד עמנו ישראל לקראת השנה החדשה: מִדַּת הַרְחָמִים עֲלֵינוּ הַתְּגַלְגֵּלִי. וְלִפְנֵי קוֹנֵן תְּחִנָּתֵנוּ הַפִּילִי. וּבְעֵד עֲמֻד רְחֻמֵי שְׁאֵלִי. שבת שלום ומבורך!

ניצוצות אור בוהקים מחיי הזוהר של אאמו"ר הגאון **רבי אברהם יוסף רוזנברג** זצ"ל לרגל יום היארצייט השני שיחול בער"ח אלול. זכות ההתעוררות תהיה לטובת נשמתו ובוודאי ימליץ טוב בעבור כל המתחזקים לצעוד בעקבותיו בדרכי ישרים וצדיקים.

- א. מרביץ תורה היה, גאון וידען מופלא, ולמרות כל זאת היה **עניו ושפל רוח** בעיניו. היה מתבטל בפני כל אחד אף בפני ילד קטן.
- ב. "...רָאָה זֶה מְצַאֲתִי אֲשֶׁר עָשָׂה הָאֱלֹקִים אֶת הָאָדָם יֶשׁוּר..." (קהלת ז, כט) – פסוק זה מגלם בשלמות את אישיותו הישרה כסרגל זה. 'מה שצריך לעשות, מה שהקב"ה מצווה – עושים' ובשלמות, בלי כל פשרות וללא חיפוש היתרים למיניהם.
- ג. היה מתרחק ביותר **מהשגת כספים בדרכים עקומות** ובאמצעות מעשי רמאות מהשלטונות (- ארה"ב 'מלכות של חסד' - כהגדרת רבו המובהק פוסק הדור מרן **רבי משה פיינשטיין זי"ע**) – והיו מצבים שבאם היה מצהיר הצהרה אחת שאינה מדויקת במאה אחוז, יכול היה לשפר את רמת החיים של המשפחה, אך הוא ז"ל סלד מכל אלה, והתנגד לזה בנחרצות.
- ד. דגש שם על **דקדוק בקיום ההלכה**, ובפרט בכל הנוגע לממון הזולת. לדוגמא: דאג לציין דקות ושניות שהתבטל ממלאכתו, שחלילה לא ישולם מעבר לשעות מנוצלות עד תום.
- ה. **ומעשה** באחד מבניו הבחורים, שהלך ללמוד בישיבה מסוימת שלא היתה דעתו ז"ל נוחה ממנה כלל, ואף היה לו מזה צער גדול. ואעפ"כ, להפתעת בנו זה, ביום מן הימים הושיט האב צ'ק ומסרו לידיו כדי להעביר א"ז להנהלת הישיבה, באומרו "אם במציאות **הינך אוכל וישן שם, צריכים לשלם** – ויהי מה". וזאת למרות שבישיבה לא דרשו לקבל ממנו שום ממון כתשלום. וכך לאורך כל זמן שהותו של הבן בישיבה זו, היה מדי פעם משלם שכ"ל, למרות שכל מציאות הלימוד שם היה בניגוד מוחלט לרצונו.
- ו. **מגלגלין זכות ע"י זכאי** (תענית כט). עבד את ה' ולא הלך בגדולות ובנפלאות, אך משמים התגלגל הדבר שינצל את ידענותו המופלגת ותחומי המומחיות שלו, לטובת הפצת התורה באמצעות תרגומם וביאורם של ספרי היסוד - התנ"ך וחלק נכבד מהמשניות, ועוד ספרים תורניים רבים. וכך זכה, זיכה ועדיין ממשיכות הזכויות הרבות לזרם - זכויות של אלפים ורבות מאחיו בני ישראל קוראי שפת האנגלית בכל רחבי תבל העוסקים בלימוד התורה"ק, וספריו הרבים מצויים בכל בית מדרש ובכל בית בקרב ציבור ענק זה. (כמו כן, ידיו רב לו גם בתרומתו הרבה לגמרות הנודעות של חברת ארטסקרול, מהדורת שוטנשטיין בלשה"ק). **ת.נ.צ.ב.ה.**

'עניי' – בעל חוב משועבד לחברה המממנת, אך 'רוכב על החמור', בכל ההדר והחשיבות...

וְהִי מְקַץ יָמִים, הלה התשוש והמותש מלגלג את החיים זה עשרות רבות בשנים, כעת הוא יושב כשהוא די פסיבי ותלותי כאשר שני גלגלי ענק - שתפקידם להתגלגל ולשנע אותו מהכא להתם - ניצבים לשירותו לשני צדדיו, אולם מן הסתם הוא יזדקק לחמלת צאצאיו המסורים, או יצפה בכליון עיניים שיתגלגלו עליו רחמי העובד הזר, יגלגל את כסא הגלגלים שלו ויוציאו לחוץ, לשאוף מעט אויר צח - - -

...ובסיומו של הגלגול הנוכחי בהאי עלמא, לאחר שהאלונקה בעלת הגלגלים הזעירים מושֶׁבֶת כשהיא ריקנית... סליקא ליה, תם פרק בשער הגלגולים - - -

או אז מתיישבים להם בני המשפחה בלב כבד, ואוכלים את המאכל העגול, זה המזכיר לכולם כי... החיים הם כגלגל (ע"י רש"י בראשית כה, ל) - - -

העובדה שהתרבות האנושית כולה נוהגת 'להתגלגלגלגלי' - כל העת, בכל גיל, בכל דרך, אופן וצורה, יתכן שדבר זה טבוע עמוק בקרב אוכלוסיית העולם בהשגחה עליונה וכרמז לַגִּלְגֹּל הענק שכולנו שוהים בתוכו במשך כל ימי היותנו עלי אדמות.

נבין ונשכיל תדיר כי הגלגל – פעיל. יש מצב נתון היום? זה כלל לא מחייב שגם המחר ייראה כך.

למשל מי שמוצא את עצמו **'על הגובה'**, שלא ידאג ושלא יצטער, ולעולם שלא תזוח דעתו עליו. **ינצל את שהותו על פיסגת הגלגל** כדי להשפיע 'אָף טוֹב לְיִשְׂרָאֵל' (תהלים עג, א), ובענוות-חן יגמול חסד עם הבריות, הדבר יעמוד לו לתועלת בעתיד הקרוב או הרחוק. ובעיקר יתפלל למי שהגלגל בידו, ש'ברצותו מסובב וברצותו מעכב' ויתחנן שיוצר "פאנציר" בגלגל - - -

במידה והאדם חש שהוא ממוקם בשפל ובתחתית, **האם ידמה בנפשו שכך יהיו תמיד פני הדברים!?! לא ולא!** אלא יתמלא לבו בצפיה לישועה, ישים בטחונו בה' הטוב המגביה שפלים עדי מרום, שירומם את גלגל המזל שלו כלפי מעלה, והוא יתברך ה"מְקִימֵ מַעְפָּרֵי דָל" (שמואל א' ב, ח) אכן יתנהו למעלה למעלה.

גלגל הצלה בחינוך

כך גם ההורה המתמודד עם אחד מצאצאיו, הוא המרווהו לענה ומשביעו מרורים... כצעד ראשון חייב ההורה להתנתק מה'עכשיו', הוא **מוכרח להסיט את מבטו מההתמודדות וההיתקלויות של היום יום**, ויעמיד מול עיניו בעיקר את הטווח הארוך.

לעת עתה, הסוגיות המעיקות תתבקשנה לעמוד בצד, מומלץ להורה להתמקד, להתייעץ למצוא את הגישה שתעניק סיכויים לבן או לבת באופן **שבעוד כחמש או כעשר שנים** יהיה יותר בריא בנפשו, יהיה יותר 'מענטש', יהיה מסוגל להקים ולנהל בית, ויהיה מחובר יותר לעץ החיים תורת ה'.

נר זכרון לנשמת אדוני אבי מורי הגאון **רבי אברהם יוסף ב"ר שלמה זצ"ל** נלב"ע בעת רעוא דרעוין שב"ק ראה ער"ח אלול תשפ"א – ומנו"כ ב'ארץ החיים' בית שמש

מוקדש ע"י אחד מנכדיו שליט"א **הצלחתו**

להזמנת הרצאות למלמדים ולהורים
 להזמנת הסדנא הנודעת לילדים המקנה כלים למידות טובות, הצלחה בחברה ולכישורי חיים
 להצטרפות לקבלת מסרים בחינוך ובהעצמה אישית, להערות והארות
הרב דוד רוזנברג | מכון 'עולמות' - הכשרת צאצאינו לחיים | 0527624095 | gilyon.olamot@gmail.com